

Wereldwijd telt de
Fleckvieh populatie
50 miljoen stuks

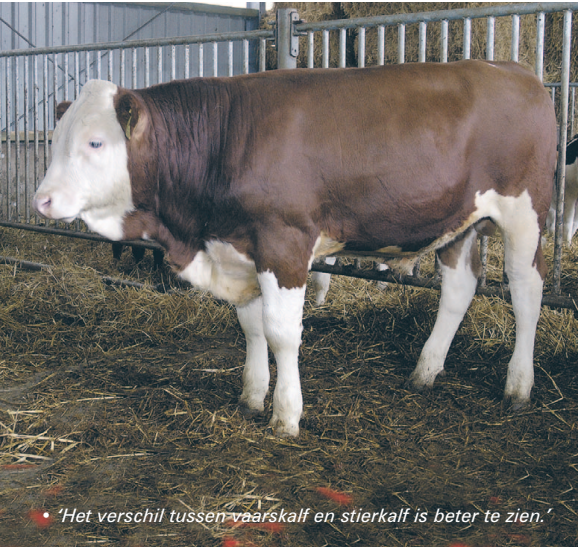
Fleckvieh koeien zijn als Milka:
ze grazen in de Alpen met een
klingelende bel om hun nek en
ze geven chocolademelk. De
Nederlandse melkveehouder kan er
niet mee uit de voeten, zou je denken.
Niets is minder waar. Wereldwijd telt
de Fleckvieh populatie vijftig miljoen
dieren en ettelijke moderne en groot-
schalige fokprogramma's.
Bedrijfsproducties van 10.000 liter
per koe en meer zijn goed mogelijk.
Het bespierde massale type garan-
deert probleemloze productie en
betere vleesprijzen.

Duits **Fleckvieh**:
bespierd, gezond en productief

• Karl-Josef Vermöhlen: 'Ik rekende op een terugval van 1000 liter per koe.'

Tientallen Rijnlandse veehouders kruisten hun Holsteinkoeien met Fleckvieh

• 'Het verschil tussen vaarskalf en stierkalf is beter te zien.'

Stal Vermöhlen produceert 11.000 liter per koe

Terwijl Nederlandse veehouders de gezondheid van hun Holstein koeien op een hoger plan proberen te brengen door in te kruisen met Montbéliarde vee, beproeven tientallen Duitse collega's in Rijnland-Westfalen hun geluk met Zuid-Duits Fleckvieh. Pionier Karl-Josef Vermöhlen uit Sonsbeck heeft na 10 jaar inkruisen een bijna zuivere veestapel opgebouwd, die maar liefst 10.700 liter gemiddeld per koe per jaar produceert.

Alpenweide

Direct bij het betreden van het erf dringt de sfeer van frühstuck en lederhose zich aan je op. Honderden kilometers verwijderd van de Alpen vermeldt het bedrijfsnaambord aan de muur van de rundveestallen een scala aan Zuid-Duitse plaatsnamen. Vestigingen van het Zuid-Duitse KI-bedrijf München-GruB. Op het erf van Vermöhlen is de karikatuur van de Alpenweide mijlenver weg maar in het werkgebied van de Zuid-Duitse KI-vereniging München-GruB is het werkelijkheid. Parttime veehouders leven er van de bergboeren-toeslag en melken gemiddeld niet meer dan 100.000 liter quotum vol. Van oudsher melken ze Fleckvieh koeien. Een dubbeldoelras, dat z'n oorsprong vindt in het Simmentaler rund, genoemd naar een streek in West-Zwitserland. In Nederland heeft het ras nooit noemenswaardig in

onder de naam Spirmex GmbH te Ottobrunn. Fleckvieh koeien zijn middelgrote koeien met een schofthoogte die gemiddeld varieert van 1.40 tot 1.46 centimeter en een lichaamsgewicht van 650 tot 850 kilo. De haartekening is doorgaans donkerrood, gedekt, gevlekt of gespikkeld. Maar er komen ook grijze en gele runderen voor. Het ras wordt in de Alpenlanden en in het Oostblok gehouden als dubbeldoelras, voor zowel melk als vlees. Fleckvieh stieren groeien gemiddeld per dag 1250-1400 gram. De melkproductie van koeien ligt gemiddeld op 5000 tot 7000 liter, met 4% vet en 3,5% eiwit. Maar de bandbreedte is heel groot. De Fleckvieh populatie herbergt een zeer grote variëteit, zowel in aanleg voor melkproductie, als in de beveleedheid. Wereldwijd onderscheidt men tientallen bloedlijnen.

Succesvolle kruising

Karl-Josef Vermöhlen, die in de jaren tachtig succesvol Holstein fokker was, startte begin jaren negentig met het inkruisen. 'Ik was uitgekeken op het Holstein-ras. Prima productie, maar teveel gezondheidsproblemen. De keus viel op Fleckvieh, omdat dit ras zich voldoende onderscheidt van het Holstein-ras. Voor een succesvolle kruising is dat noodzakelijk. Andere rassen, zoals Brown Swiss, hebben teveel overeenkomsten met de Holstein koe.' Aanvankelijk nam

Een Fleckvieh koe vermagert niet in korte tijd, en vervet ook niet zo snel

de belangstelling gestaan. Sperma-importeur Jeroen Kloosterziel uit IJsselmuiden heeft wel een enkele Nederlandse klant, en levert op aanvraag ook fokstiersperma, maar het heeft niet zijn eerste prioriteit om het ras in Nederland te promoten. 'Het zijn koeien die geschikt zijn voor de Alpenweiden. Hier in Nederland is het vlak en kun je er dus niks mee, is de mening van menig-een', verduidelijkt hij de heersende vooroordelen van veehouders.

Wereldwijd

Onbekend maakt onbemind. Een speurtocht over Internet laat in korte tijd een indrukwekkend beeld zien van de omvang en de kwaliteiten van het ras. Simmental Fleckvieh ontwikkelde zich in de afgelopen 150 jaar tot een wereldwijd verbreed populair runderras. De grootste helft van de 50 miljoen dieren tellende populatie zijn zoogkoeien en vleesstieren in andere continenten dan Europa. Maar landen als Zwitserland, Oostenrijk en de Zuid-Duitse deelstaat Beieren kennen ook miljoenen tellende melkveepopulaties met melkcontrole, en daaraan gekoppeld grootschalige en moderne fokprogramma's met meer dan 100 proefstieren per jaar. Waaronder de reeds genoemde activiteiten van KI München-GruB en het uitgebreide programma (800 proefstieren per jaar) van negen samenwerkende KI organisaties

Vermöhlen zich voor, de F1-generatie te kruisen met weer een ander ras. Maar het kwam er niet van omdat de kruisingsdieren hem erg goed bevielen. Hij besloot het kruisen door te zetten en een zuivere Fleckvieh veestapel te fokken. 'Ik rekende erop dat de productie met 1000 liter per koe per jaar zou terugvallen, maar dat gebeurde niet.'

Bijna 11.000 liter

Vermöhlen laat een A4-tje zien met cijfers over de gemiddelde bedrijfsproductie vanaf 1990. In dat jaar produceerde de toen 50-koppige veestapel 8634 liter melk met 4,27% vet en 3,37% eiwit. Het celgetal bedroeg 254.000 en de tussenkalftijd 378 dagen. Sindsdien ontwikkelde zich een constant stijgende lijn. De literproductie en het eiwitgehalte stegen, het vetgehalte zakte en ook de celgetalwaarden en de tussenkalftijd daalden. Het actuele rollende jaargemiddelde bedraagt 10.743 liter met 4,02% vet en 3,48% eiwit. Een spectaculair resultaat. Nauwelijks te geloven dat de bespierde koeien die Vermöhlen op dit moment in z'n stal heeft staan, zo'n hoog melkproductieniveau realiseren.

Spieren en vet

De beveleedheid van de veestapel doet denken aan het MRJ-ras. Bij dat beeld past geen produc-

• De ligboxenstal met 63 ligplaatsen, is in 2000 uitgebreid met een open frontstal.

• Net als het melkvee, is ook de melkwinningsapparatuur van "System Happel" afkomstig uit Zuid-Duitsland.

'De uiervorm van Fleckvieh staat dichterbij de natuur'

Fleckvieh koe spierweefsel aanwenden om het energietekort teniet te doen. De verbranding van lichaamsvet neemt veel minder grote vormen aan dan bij een Holstein koe. Een Fleckvieh koe vermagert niet in korte tijd en vervet ook niet zo snel, terwijl de Holstein koe dat wel doet. Door de omzetting van vetreserves vergiftigt de koe zichzelf, aldus Vermöhlen.

Uierkwaliteit

De betere conditie van de Fleckvieh koeien leidt er toe dat ze ook beter vruchtbaar zijn, en minder gevoelig voor uierontsteking. Wie de veestapel van Vermöhlen beoordeelt, kan met name dat laatste nauwelijks geloven. De uierkwaliteit, zoals Holstein-veeouders die gewend zijn te beoordelen, ligt op een veel lager niveau. De uiers zijn vaak in onbalans, en zijn regelmatig onvoldoende vast aangehecht. Vermöhlen wuift die kritiek weg, wijst op de vele honderdtonners die het ras telt en begint een betoog over het rund in z'n oorspronkelijke verschijningsvorm. De uiervorm van Fleckvieh staat volgens hem veel dichterbij de natuur, en melkt daarom beter uit, stelt hij.

Kalverprijs

Dat het Fleckvieh dichterbij de natuur staat leidt hij ook af uit de verschillen in type tussen stieren en koeien. In de jongveestalling wijst hij op de kalveren die in twee grote groepshokken gehuisvest zijn. 'Het verschil tussen een stierkalf en een vaarskalf is veel duidelijker aan de bouw af te lezen dan bij het Holstein-ras. Dat kan toch iedere leek zien?' Net zoals de Nederlandse Montbéliarde veehouder meer beurt voor z'n slachtkoeien en (stier)kalveren, zo profiteert ook de Duitse Fleckvieh veehouder van de betere prijzen. De prijs per kilo geslacht gewicht ligt al snel enkele

eurodubbeltjes hoger, en kalveren brengen gemiddeld zeker 50 euro per stuk meer op. Overigens worden Fleckvieh kalveren in (Zuid-) Duitsland doorgaans als starters aangekocht op grote kalvermarkten en afgemest als vleesstier.

Vermöhlen effect

Vermöhlen begint naarmate de tijd verstrijkt steeds fanatieker en sneller te praten. Het Zuid-Duitse KI-bedrijf München GruB heeft aan hem een gedreven vertegenwoordiger, al is dat officieel niet z'n functie. Broer Theo heeft zijn broodwinning gemaakt van de handel in fokvee en sperma. De zaken gaan goed, want de Fleckvieh stapel van de familie Vermöhlen maakt indruk. In de wijde omtrek kruisen inmiddels tientallen andere veehouders hun Holstein veestapel met Fleckvieh. Ook zij houden er hele beste koeien

aan over getuige de feiten en cijfers op www.fleckvieh.de. Bedrijfsleider M. Berndsen van het naburige onderzoekstation Haus Riswick te Kleve kijkt niet vreemd op van de ontwikkelingen in zijn regio. 'Het Holsteinras heeft gezondheidsproblemen. Zoveel is wel duidelijk. Maar voor mij is het geen uitgemaakte zaak dat kruisen met Fleckvieh de oplossing is. Er zijn vele kruisingen mogelijk, zoals op de grote veehouderijen in Oost-Duitsland ook gebeurt.' Lovende woorden heeft hij over voor het vakmanschap van Karl-Josef Vermöhlen die volgens hem vee fokker is van het zuiverste water. 'Hij weet de juiste stier met de juiste koe te combineren. Maar die kunst is niet voor iedereen weggelegd.'

Door: Erik Colenbrander
Fotografie: Gerard Burgers

Bedrijfsgegevens

De familie Vermöhlen aan de Gelderner Strasse in Sonsbeck (Dld.) melkt op 75 hectare land ongeveer honderd Fleckvieh koeien, die 10.640 liter melk produceren met 4,02% vet en 3,48% eiwit. De jongveestapel is zeer uitgebreid met 150 stuks vrouwelijk jongvee. De stierkalveren worden op een veiling voor vleesvee verkocht. Het melkvee wordt in een ligboxenstal met 63 ligplaatsen gehuisvest. In 2000 werd de stal verlengd met een open front stal. Er wordt een TMR rantsoen gevoerd met een 10,8 kuub

grote Himel voermengwagen.

Het rantsoen bestaat uit 3,70 kg drogestof (ds) kuilgras (52% ds), 8,90 kg ds snijmais (32% ds), 0,80 kg ds hooi, 2,00 kg ds CCM, 1,80 kg ds tarwe, 3,1 kg ds soya en raps, 1,30 kg ds krachtvoer 18/3, 0,8 kg ds suikerbietenmelasse en 0,17 kg ds mineralen en pensstimulans. Het geheel wordt in de melkstal aangevuld met 3,5 kg ds krachtvoer, afhankelijk van het lactatiestadium. Vermöhlen omschrijft het rantsoen als een doorsnee TMR-rantsoen.